

autóival a nagyszoba szőnyegén, amikor ő még az ebéd készítésével foglalatzkodott. De aztán az a nyugalom egy pillanat alatt elveszett. A szőnyegen játszó fiú felpattant, arca elsápadt, majd hirtelen izzadságcseppek tucatja jelent meg homlokán és nagy lendülettel, artikulátlan ordítás közepette megindult az asszony felé. Nem állta útját semmi sem. Erős kezétől könnyen felborult a szék, arrébbcsúszott a konyhaasztal és már ott állt, majd nagyot szólva csattant a lendült a kéz a falig hátrált édesanya védekezőleg a feje elé emelte karját. Az újabb ütés elől elsietett asszony papucsát lábáról elhagyva lépett az előszobába. A dühös fiú karja mindent lesöpört a konyhaasztalról. Törték a tányérok, bukfenceztek edények, a tálból kihullott tészta szétszóródott a konyhakövön. A fiú nagy lendülettel igyekezett a menekülő édesanya után, de igyekezetében átesett a felborult széken, mely felsértette a bőrt bal combján. A hirtelen fájdalomtól egy nagyot ordított, majd a konyhakövön fekvő magasra emelt lábbal rúgkapált, leverve az asztalon maradt konyhai eszközöket. Az édesanya sietve hozta a fiú nyugtató gyógyszereit, majd ügyes mozdulattal tette annak egy újabb hangos ordításra nyílt szájába. A fiú négykézlábra emelkedett, s úgy igyekezett az előszobába hátrált asszony után. Nagy lendülettel csapkodott a levegőbe, s miután eljutott a kisasztalig, az addig ott díszelgett virágot cserepestől ledobta az előszoba márványmintás kövezetére. A megrémült asszony közelebb lépett, amikor a fiú újabb dulakodásba kezdett, de egyensúlyát veszítve a kövezetre zuhant. Felállni már nem tudott, a gyógyszerek hatni kezdtek, a test mozdulatai elgyengültek, lelassultak. A lábak még tettek néhány erőtlen mozdulatot a gyermeke fölé hajló édesanya irányába. A fiú szempillái lassan le-lecsukódtak. Némi erőfeszítés árán sikerült az asszonynak az izzadságtól csúszós testet elvonszolni a fiú ágyáig. A végiggondolt esemény sor már nem zaklatta fel az anyát. A miéltre régóta nem találja a választ...

Az édesanya halkán becsukta maga mögött a hálószoa ajtaját, majd mezítelen lábán óvatos léptekkel kikerülte a széttört virágcserépeket és seprűt, lapátot vett kezébe, hogy feltakarítsa az anyáknap ajándékát.

2017. szeptember

BULÁNYI GYÖRGY MIKOR ÉLTÜNK JOBBAN?

Különös módon látja Jézus az utána következő idöket. Mint aki ismeri a történelem egészét. Azt is, ami utána következik. Olyannak látja a jézusutánit, amilyen volt a jézuselötti: társadalmi és természeti katasztrófák pusztítanak. Ami pedig tanítványait illeti, azokat zsinagógákba és börtönökbe hurcolják, némelyeket meg is ölnek közülük, mindenki gyűlölni fogja őket. A tanítványok pedig állhatatosak maradnak, s ezzel megörzik a lelküket. Pályája elején még nem így látta. A jónak a győzelméről énekelt: *Boldogok a szegények, és jaj a gazdagoknak*. Pontosan a fordítottját a mai evangéliumi szakaszban.

Márta lánya, az 54 éves Eszter, aki még itthon tanult építész-mérnöknek, írja Kanadából: Praktikus szempontból engem az idegesít, hogy az egyház(ak) lesznek leginkább kiölői a jézusi tanításnak. A tanítónak (ilyen az egyház is) praktikus kéne a tananyagot leadni, reagálni kellene az életbeli dolgokra. Ma az emberek nem a legjobb körülmények között élnek Kanadában.

Itt, British Columbiában fantasztikusan virágzik a gazdasági élet – az értékelés és a statisztika szerint. Tényleg, a város nő, mint a gomba, s a "prosperitás" magaslatán vagyunk. Nincs elég munkaerő – mondják a hírekben. Ezért még szervezett külföldi munkaerőt is hoznak be a keleti világból. Tehát akkor az emberek is jobban élnek? Nem. Munkanélküliség van.

A hazai ember nem jut munkához, mert az általa kívánt minimálbér – ami már nem elég a minimális létfenntartáshoz sem – túl sok a munkaadónak, hogy kifizesse azt. Ezért inkább hoz az uralkodó osztály rendeletet a javukra. Ezt: ha min. két évig foglalkoztat egy behozottat, és szállást ad nekik, akkor kedvezményeket kap az államtól. Tehát bérnyomásról van szó. Mert két év múlva, amikor már meg kellene fizetni őket, akkor lecseréli őket, s helyettük újabb turnust hoz be. Szervezett neoklaszikus rabszolgatartó ez a rendszer.

Ki van mutatva, hogy a dolgozóknak a termelékenység 51%-al nőtt az elmúlt 5 évben, de a fizetésük maradt vagy csökkent. Az összes termelési pluszt a munkaadó söpri be, s a profit 30 valahány százalékkal nőtt. Közben a lakásárak az elmúlt 5 évben átlagban több mint kétszeresére növekedtek, de inkább 3-szorosára. Az én lakásom is, és közben észrevehetően növekszik a hajléktalanok száma.

Tehát nemcsak jobban össze kell magát az embernek húznia, hanem a nagy hajtás miatt ideje sincs, és a testi és lelki egészsége is romlik. Aki pedig felül

marad az árban, az meg rohamosan elhasználódik. Ezeket az egyházak észre sem veszik.

Eddig a levél. Olyan a helyzet, mint idehaza, csak még egy kicsit jobb. Olyan, mint Latinamerikában, csak hogy ott még rosszabb, mint nálunk. Mikor volt jobb? Valamikor, száz év előtt, nagyapám pesti cukrász üzemében, ahol a bolti lányok nagyszüleimnél laktak s napi tizenkét órát dolgoztak, s csak vasárnap délután volt kimenőjük? Szüleim erről az 1914 előtti időről beszéltek, mint a boldog békéről. 1849 és 1914 között eltelt 65 esztendő, s közben nem volt háború. 1945 és 2007 között eltelt 62 esztendő, s közben nem volt háború.

Azért az elsőben is volt Bosznia okkupációja, a másodikban is szétlőtték úgy-ahogy Budapestet 1956-ban pótfelszabadítóink. Ma is vannak, akik nosztalgálnak a boldog Kádár-rendszerrel? Vannak.

Én aztán igazán nem érzem egyháznak magam, s szeretnék valamit éppen ezért észre is venni. Hogy mi volt az őshazában, mi volt Levédiában, erről nem töröm a fejem. Van egy fogható dátumom: 895-ben megtámadnak bennünket a besenyők, s Vereckén behatolunk a Kárpát-medencébe. Hozzuk magunkkal a sátrinkat, meg hajtjuk magunk előtt az állatainkat. Estére felferjük a sátrakat, s öröket állítunk, az állatok meg legelnek. Mi meg fejjük, és esszük őket.

Akik meghalnak útközben, azokat elhantoljuk. S reggel megyünk előre. Kik? Az urak s a fegyveres férfiak lovon ülve. Az öregek, az asszonyok, a kisebb gyerekekkel a szekereken. Gyalog pedig a szolgák, akik hajtják az állatokat. Estéknél sátrát vernek. És boldogok? Elfogadják, hogy most csak így lehet élniük. Amikor túljutnak a gyepekre szánt hegyvidéken, ott valakiket hátrahagynak öröknek, valakik meg le is települnek, s folytatják, amit hetekkel előbb még túl a Kárpátokon abbahagytak, a letelepült életet. A többiek meg mennek tovább, hogy odébb majd szintén letelepüljenek. Kik és hol állhatnak meg, azt az uraknak kell megmondaniuk. Azoknak, akik vérszerződést kötöttek. Eljutnak a 900. évre a Tiszáig, a Garamig, a Dunáig, s a Marostól, a Temestől délre is, ahol már az Alduna folyik.

Pár százezren lehetnek. Bolgárokba, morvákba, ha ütköztek, megbírtak velük. Öt év után aztán birtokba vették a Dunán s a Dráván túli területeket is, előre hatoltak a Kárpátok nyugati szegélyéig is, és valahol az Enns folyónál volt a nyugati gyepe annak következtében, hogy 907-ben a pozsonyi csatában őseink – még Árpád vezetésével – megsemmisítették a bajorok seregét. Csak 955-ben, az augsburgi vereségünk után voltunk kénytelenek visszahúzódnival a bécsi medencében a Fischa folyót tenni meg nyugati gyepeink, határnak.

Árpád meghal 907-ben, 955-ben Taksony már a fejedelem, s ennek fia, Géza 973-ban Quedlinburgba

küld 12 főmagyart, akik a fejedelem nevében békét kötnek a bajorokkal. Géza családostul megkeresztelkedik. Véres kezűnek mondták, mert amikor meghalt, a magyar törzsfőkből már csak Koppány, Gyula és Ajtony volt központi hatalmának ellenében. Ez utóbbiak térdre kényszerítését fia, Vajk végezte el, aki apja halála után 997-ben lett fejedelem. Fiát, Vajkot Géza még összeházasította a bajor hercegnővel, Gizellával, akinek kíséretében német lovagok jöttek be az országba. Ezek segítségével is sikerült Vajknak térdre kényszerítenie azokat, akik urakként még túléltek Gézát.

Az ezredfordulón koronázták Vajkot királlyá. Ellenfelei legyőzése után minden föld törzsfői birtokból királyi birtokká lett, s ezeket ajándékozta István az ispánjainak. A lázadásokat, melyek még pogány lázadások voltak, István és király-utódjai levertek.

Megtörtént az elsőként ismert magyar társadalmi átrendeződés. A 895. évi honfoglalás előtt és után a törzsfőknek, mindnek, joguk volt törzsi seregükkel hadi vállalkozásokba fogni. Géza ezt a jogot megszüntette. Az engedelmisségre kényszerített magyar urakból s a bajor lovagokból lettek – az ispánok, az új urak. Ezeknek az uraknak rendelődtek fölibe az új rend eszmei letéteményesei. Mindenekelőtt a püspökök s a nekik alárendelt papok, szerzetesek. A király apostoli király volt, mert maga nevezte ki a püspököket. Halála előtt mondja: *"Ég királynője, e világ jeles újjászervezője, végső könyörgéseimben a szentegyházat a püspökökkel, a papokkal, az országot a néppel s az urakkal a te oltalmadra bízom..."*

Jézus nyomában tehát István is újjászervezi a szentegyházat a püspökökkel, s az országot pedig az urakkal. Az istenadta népet is megemlíti, de ennek a népnek kevés köze van a püspökök és a világi urak országához. Volt korábban közük? Igen, azoknak, akiknek a törzsfők hadi vállalkozásaiban szerepük volt, a fegyvereseknek, bizonyára. De a nem-fegyveresek ekkor is csak nép lehettek. S a nép – az a dolgok, s nem a személyek világába tartozik. Ötszáz évvel később a nem fegyveres népet Verbóczi *Hármaskönyve* a földekkel és marhákkal egy kategóriába sorolta. Mert a nép dolgozott a földeken a marhákkal együtt. A királyi adománylevelek az ajándékozott földek határait is megnevezik, a marháknak csak számát adják meg, a jobbágyoknak esetleg a neveit is megemlítik.

Úgy tetszik, hogy valami megmaradt a régi etelközi rendből: voltak a fegyveresek, akik biztosították a külső és belső rendet, s ez a belső rend annyit jelentett, hogy voltak olyanok, akiknek dolgozniuk kellett. S ők alkották a lakosság többségét.

A nem-dolgozók – a nemesek meg a papok – legfeljebb, ha 20 százalékát adhatták a lakosságnak. El is tarthatta őket a 80 százalék. Ez lehetett a rend Etelközben is, s később a vérszerződés után is. Katona József közel kétszáz évvel ezelőtt írja a *Bánk bán* c.

tragédiájában a jobbágy Tiborc panaszát, mely alighanem hű képét rajzolja a változatlan társadalmi valóságnak: Ki tudták kötni őket, ha lelőttek egy galambfiat. Kik? Az urak. Azok, akiknek fegyverük volt.

Kedves Eszter, a papok az urak közé tartoznak, s a dézsmából élnek. Te meg az egyházon akarsz számon kérni valamit, mert a papokat azonosítod Jézus tanítványaival, akik Mesterükkel együtt a nép, a szegények oldalán állnak, s maguk is szegények közé tartoznak. A nép – a szegény; és a szegény – a nép. Etelközben, vérszerződés után is mindig volt nép és mindig volt szegény. A papok nem szegények. Az etelközi táltosok sem voltak azok, és István püspökei és papjai sem.

A tatárjárás idejére már megtízszereződhetett a lakosság. Lehattunk már három millióan. Egy év alatt elpusztult a nép fele, s legtöbb a magyarul beszélők közül pusztult, mert marháinkat a folyók mentén legeltettük, a védelmet nem nyújtó sík területen. Az urak egy kis hányada el tud menekülni Muhiról. A nép elbújhat a hegyek ormán meg a mocsarakban. A király az Adriai tenger Trau szigetéig futhat. Ekkor még a jobbágyosság nem fordult ura ellen. Beletörődött, elfogadta, hogy neki nem sikerült nemessé-fegyveressé, püspökké-fegyveressé válni. Isten rendelkezésként elfogadta állapotát, s élt, ahogy tudott? Nagyon valószínű, hogy nem látta lehetőségét annak, hogy felkeljen a rend ellen. Húzta az élet igáját, s igyekezett vallásában vigaszt találni arra, ami nehéz volt. Nem volt része a közéletnek, csak a családinak, s abban élt, szeretett és szaporodott.

Mivel én csak egy katolikus szerzetes vagyok, megengedhetem magamnak, hogy praktikusán tanítsak, amíg még taníthatok. Katona József 1815-ben írta a Bánk bánt. Azóta újra történt, s még az ő századában, a 19.-ben egy társadalmi átrendeződés. Kossuth Lajos fegyverbe szólította a jobbágyosságot, s ennek nyomán új urak támadtak a század második felében, ha nem is a valahai jobbágyokból, hanem a nemesek mellé vagy helyükre került polgárokból, a nyelvünket úgy-ahogy megtanuló jövevény népekből.

Az elmúlt, a 20. században aztán megint új társadalmi átrendeződés történt Sztálin akaratóból, s Rákosi Mátyásból és Kádár Jánosból lett az urak eleje. Belőlük, akinek ősei bizony nem tartoztak az urak közé. De hol van már a tavalyi hó?

Már a 21. században tartunk, amikor Kanadában, egész Amerikában és Európában is, Izraelben is – a világméretű tőkés társaságok az urak. Akkora urak, hogy hozzájuk képest még a királyoknak, az államelnököknek is csak fillérek vannak a zsebükben. Még államonként a miniszterelnökök is ezeknek a tőkés társaságoknak a szolgálói. Nem is titkolják. Úgy szegényítik el az országot, mint Latinamerikában is tették, akik jóval mélyebben vannak már, mint Európa

s benne a Kárpát-medence országai s köztük hazánk is. Minek az erejében?

Hát a NATO fegyvereinek az erejében teszik, amit tesznek. Mérhetetlen a Bokor jézusi dicsősége, hogy hazánkban egyedül mi tiltakoztunk a NATO-ba belépés ellen.

Visszatérhetünk már Jézus ma hallott szavaihoz. A történelem semmit sem változott e kétezer esztendőben. A jézusutáni szakasz ugyanolyan, mint a jézuselőtti. Lehet, hogy a szegények a boldogok és jaj a gazdagoknak. Lehet, de nem ideát, csak odaát? Nem, ideát is. Mert a jézusi boldogságnak semmi köze a gazdagsághoz. A kérdés csupán az, hogy nekünk, keresztényeknek van-e valami közünk Jézushoz? Van-e valami közünk a Jézus-féle boldogsághoz, vagy csak a fából vaskarikához, amely így fogalmazódik meg: Jézuskának is, meg Béluskának is.

Mondhatom világosabban is: mi szeretnénk gazdagok is lenni meg Jézus tanítványai is. Szeretnénk úgy nyaralni az olasz Dolomitokban két hetet, hogy nem kerül az többbe, mint mindössze 250 millió forintba, azaz csupán egy árva millió Euróba. Talán valaki tudja a sajtóból, hogy ki nyaralt ennyiért a nyáron a Dolomitokban. Külföldi és hazai újságok adtak erről hírt, és az illetékesek nem kommentálták. Nem is erősítették meg, nem is tagadták.

Gazdagnak lenni rossz dolog? Hogy volna rossz, amikor mindannyian arra törekszünk? Mért ellentétes akkor ez a jézusi boldogsággal? Nem ellentétes, ha vigyázunk arra, hogy minden testvérünknek is jusson annyi, mint nekünk. A NATO meg minden fegyveres erő arra törekszik, hogy valakik gazdagabbak legyenek, mint azok, akik ellen háborúzik. Szent céllal háborúzik: fel akarja szabadítani a háborúval megnyert területen élő embereket saját uraik kizsákmányoló gazdagsága alól? Igen, de csak azért, hogy más gazdagok jöhessenek a helyükre.

Azok a gazdagok, akik fizetik vagy kényszerítik a háborúzó katonákat. Megszüntetjük a sorkatonaságot? Igen. De dupla annyit fizetnek a NATO katonáinak, mint amennyit azok keresni tudnának odahazai munkájukkal.

Jézus tanítása szerint két Isten van. Az egyik a Pénz, a másik, aki Atya, s minden gyermekének egyenlő arányban akar juttatni az Átala megteremtett Föld közösnek szánt javaiból. Ezt a másik Istent kell választani, ha valaki a Jézus-féle boldogságot akarja. – Pénzt is szeretni és Jézus Atyját is szeretni, ez az önbecsapás. Ezt elvetni, ezt jelenti a jézusi biztatás, hogy maradjunk állhatatosak. Így menthetjük meg lelkünket az örök életre.

Akik nem akarnak maguknak többet, mint amennyi a másik embernek jut, azoknak a királya Jézus, akinek a királyságát ünnepeljük jövő héten, az egyházi év utolsó vasárnapján.